

VLIV MINIMÁLNÍ MZDY NA NEZAMĚSTNANOST V ČR

Autoři:

Ing. Michal Pícl

Bc. Ivan Brhlík

Marek Ondroušek

Mgr. et Mgr. Jan Černý

ISBN: 978-80-7440-118-3

Praha, Září 2014

Obsah

Obsah	3
Seznam použitých zkratk	4
Předmluva	5
Definice a mechanismy utváření minimálních mezd	6
Funkce minimální mzdy	8
Historický vývoj minimální mzdy v ČR	8
Počet lidí pobírající minimální mzdu v ČR	10
Srovnání minimální mzdy ČR se zeměmi EU.....	12
Evropská unie celkem	18
Jednotlivé země Evropské unie	19
Vliv minimální mzdy na zaměstnanost v ČR	21
Teoretický model	22
Zdroje	27

Seznam použitých zkratk

CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČR	Česká republika
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
ISPV	Informační systém o průměrném výdělku
MOP	Mezinárodní organizace práce
PPS	Parita kupních standardů
VŠE	Vysoká škola ekonomická

Předmluva

Minimální mzda je institut hospodářské politiky, jehož jedním z cílů je zabránit pádu zaměstnanců s nejnižšími mzdami do chudoby. Minimální mzda by měla zajišťovat, aby byl pracující člověk schopen ze svého příjmu hradit své základní životní potřeby a nebyl závislý na sociálních dávkách. Vedle humánního motivu zajištění základních potřeb lidské existence je v jejím uplatňování přítomen také motiv pragmatický: pád do chudoby často vede k takovým společenským jevům (ztráta sociální soudržnosti, dluhová past, kriminalita), které přinášejí společnosti ztráty větší než případné finanční náklady potřebné na udržování a postupné zvyšování minimální mzdy. Vedle této sociálně-ochranné funkce plní minimální mzda také funkci ekonomicko-kriteriální: zajišťuje zaměstnavatelům rovné podmínky mzdové konkurence, ochraňuje je před nekalou soutěží vzniklou vyplácením příliš nízkých mezd; zároveň motivuje občany k tomu, aby práci vyhledávali a přijímali, a nespolehnali na sociální dávky (k tomu je ovšem zapotřebí udržovat dostatečně veliký rozdíl mezi stanoveným životním minimem a minimální mzdou).

Jako každé regulační opatření v socioekonomické oblasti je ovšem minimální mzda předmětem zásadního politického sporu. Politická pravice zdůrazňuje možné negativní dopady minimální mzdy na zaměstnanost. Trh práce je podle tohoto typu kritiky minimální mzdy deformován jak na straně nabídky, tak na straně poptávky. Pokud je minimální mzda nastavena příliš vysoko, snižuje se poptávka po práci na straně zaměstnavatelů a zároveň se zvyšuje nabídka práce na straně uchazečů. Minimální mzda sice zajistí vyšší mzdy, ale ve výsledku pro menší počet zaměstnanců – minimální mzda tak údajně vytváří nedobrovolnou nezaměstnanost. Politická levice naopak zdůrazňuje výše zmíněnou sociálně-ochrannou a ekonomicko-kriteriální funkci minimální mzdy a souvislost mezi zvyšováním minimální mzdy a nezaměstnanosti považuje za nevýznamný. Dlouhodobá převaha pravicového neoliberálního diskursu ve veřejném prostoru ovšem způsobila, že hlas pravicové skepse vůči minimální mzdě je v naší veřejné debatě zastoupen výrazně více než hlas levicového přesvědčení o pozitivním dopadu minimální mzdy.

Také reálné politiky našich polistopadových vlád jasně ukazují hloubku ideového sporu mezi levicí a pravicí v této otázce. Za působení pravicových vlád v minulém i tomto století se minimální mzda, zavedená v roce 1991, nezvyšovala buď vůbec, nebo jen málo a s většími časovými prodlevami; za působení levicových vlád se minimální mzda naopak pravidelně a dosti zřetelně zvyšovala.

Tato analýza se pokouší přispět do debaty o minimální mzdě popisem samotného institutu minimální mzdy a jeho historického vývoje v ČR, dále srovnáním minimální mzdy v ČR a v Evropě a na závěr vlastním výzkumem, který chce tzv. metodou nejmenších čtverců otestovat vliv minimální mzdy

nejenom na zaměstnanost, ale na jednotlivé ekonomické činnosti v národním hospodářství rozdělené podle CZ-NACE.

Definice a mechanismy utváření minimálních mezd

Nejnižší přípustná výše odměny za práci

Minimální mzdu je možné definovat jako nejnižší přípustnou výši odměny za práci v pracovněprávním vztahu.

Baštýř (2005) definuje minimální mzdu jako „nejnižší úroveň mzdy, kterou je zaměstnavatel povinen podle právního předpisu (majícího sílu zákona) nebo na základě smlouvy (zpravidla kolektivní mezi ním a zaměstnanci obvykle zastupovanými odbory) poskytnout za vykonanou práci, bez ohledu na její složitost, druh, množství a kvalitu, nebo jako plnění vyplývající z pracovního poměru.“ Tato charakteristika je však orientovaná na vyjádření obecných rysů minimální mzdy, které odpovídá jejímu evropskému pojetí. V jednotlivých státech se konkrétní pojetí a úprava v rámci této obecné charakteristiky může lišit.

Definice zákoníku práce

Česká republika má minimální mzdu upravenou v zákoně č. 262/2006 Sb. v zákoníku práce. Zde je v § 111 minimální mzda vymezena jako: „... *nejnižší přípustná výše odměny za práci v základním pracovněprávním vztahu podle § 3. Mzda, plat nebo odměna z dohody nesmí být nižší než minimální mzda. Do mzdy a platu se pro tento účel nezahrnuje mzda ani plat za práci přesčas, příplatek za práci ve svátek, za noční práci, za práci ve ztíženém pracovním prostředí a za práci v sobotu a v neděli.*“¹

Nařízení vlády o minimální mzdě

Jednotlivé sazby a podmínky jejího poskytování jsou následně upravovány v nařízení vlády. Aktuálně je to č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí. Zde je v současné době její sazba definována: „*Základní sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin činí 50,60 Kč za hodinu nebo 8 500 Kč za měsíc.*“²

Jak zmiňuje MPSV (2013) minimální mzda se vztahuje na všechny zaměstnance v pracovním poměru nebo právním vztahu, který je založen na dohodách o pracích konaných mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti). Nerozlišuje se, jde-li o pracovní poměr na dobu určitou či neurčitou nebo o souběžné pracovní poměry. Nárok na minimální mzdu vzniká v každém pracovním poměru nebo právním vztahu založeném dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr samostatně.

Minimální mzda platí jako jediná mzdová veličina pro zaměstnance v organizacích podnikatelské sféry, v nichž se uplatňuje kolektivní vyjednávání

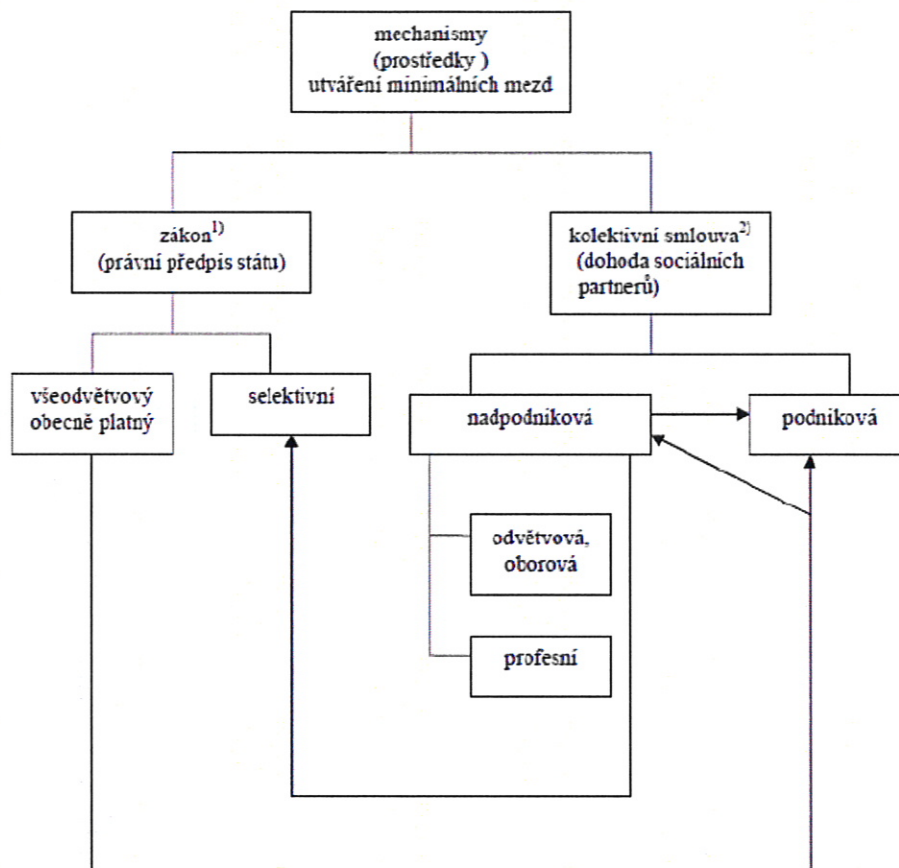
¹Zákon č. 262/2006 Sb., § 111

²Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., § 2

o mzdách. V jednotlivých kolektivních smlouvách lze dohodnout minimální mzdu vyšší, než uvádí nařízení vlády o minimální mzdě.

V ostatních organizacích podnikatelské sféry, ve kterých není uzavřena kolektivní smlouva, nebo nejsou mzdové podmínky v kolektivní smlouvě sjednány, platí vedle minimální mzdy nejnížší úrovně zaručené mzdy. Nejnížší úroveň zaručené mzdy pro 1. skupinu prací je shodná s výší minimální mzdy.

**Obrázek 1: Mechanismy
utváření minimálních
mezd**

¹⁾ tzv. „statutární utváření minimální mzdy, ²⁾ smluvní utváření minimální mzdy

Zdroj: Baštýř (2005), str. 7

Zákon vs. kolektivní smlouva

Jak je tedy vidět na obrázku 1, existují dva způsoby tvorby minimální mzdy. Prvním mechanismem je stanovení minimální mzdy zákonem nebo obecně závazným předpisem s právní silou zákona. Minimální mzda je v tomto případě stanovena státní autoritou. Druhý mechanismus je založen na kolektivním vyjednávání, prostřednictvím kterého jsou vyjednávány smlouvy, ve kterých se stanoví jedna sazba minimální mzdy případně i více jejích úrovní, které mohou být rozčleněny například podle odvětví, oborů, profesí, apod. V jednotlivých státech je pak v každé skupině uplatňována řada kombinací či modifikací.

Funkce minimální mzdy

Dvě základní funkce minimální mzdy

Minimální mzda má směrem k zaměstnancům a zaměstnavatelům dvě základní funkce. Podstatou je docílení její vyvážené výše a to jak z pozice zaměstnance, tak také zaměstnavatele.

Sociálně-ochranná funkce

Sociálně-ochranná funkce minimální mzdy má zaměstnance ochránit před chudobou a umožnit mu žít na úrovni skromné hmotné spotřeby a sociálních kontaktů. Zaměstnavatelům má ochranná funkce minimální mzdy zajistit základní rovné podmínky mzdové konkurence (má zabránit mzdovému podbízení domácích i zahraničních pracovních sil). (MPSV, 2007)

Ekonomicko-kriteriální funkce

Ekonomicko-kriteriální funkce minimální mzdy vytváří předpoklady pro příjmovou motivaci občanů k vyhledávání, přijetí a vykonávání pracovní činnosti, tj. pro zvýhodnění zaměstnanců prostřednictvím pracovního příjmu vůči osobám se sociálním příjmem. Pro zaměstnavatele představuje minimální mzda nejnižší úroveň nákladů na mzdy zaměstnanců. (MPSV, 2007)

Minimální mzda jako ochrana pro poctivé firmy před mzdovým dumpingem

Jak k tomuto dále zmiňuje Pavelka (2014), je třeba si také uvědomit, že mzdové náklady práce u některých firem tvoří dominantní část celkových výrobních nákladů. Existence minimální mzdy může v této souvislosti bránit „poctivé“ firmy před mzdovým dumpingem jiných firem, které by záměrně platily svým zaměstnancům nižší mzdy. Otázka mzdového dumpingu, pak také vystupuje do popředí v souvislosti s volným pohybem pracovních sil v rámci EU.

Historický vývoj minimální mzdy v ČR

Československo byl jeden z prvních států s definovanou „minimální mzdou“

První zmínky o minimální mzdě na československém území sahají až do roku 1919, kdy byla dne 16. dubna 1919 přijata vyhláška č. 232/1919 o mzdách za šití v konfekci textilního zboží objednaného vojenskou správou. Československo tak patřilo kvůbec prvním státům, kde byla minimální mzda ustanovena pro některou profesní skupinu.

„Komise pro krejčovské práce zřízená na základě ministerského nařízení ze dne 16. listopadu 1917, z. ř. č. 448, pokud se týče ministerského nařízení ze dne 9. března 1918, z. ř. č. 91, stanovila nejmenší mzdu za šití v konfekci níže uvedených součástí uniforem a prádla dodaných na přímou nebo nepřímou objednávku vojenské správy...“ (Vyhláška č. 232/1919 Sb.)

ČSR patřila ke státům, které využívaly státem stanovené minimální mzdy jako krajní sociální opatření

V dalších letech byla minimální mzda dojednávána především pomocí tarifních smluv, a například v období před druhou světovou válkou, jak k tomu zmiňuje Barošová (2005), patřila ČSR ke státům, které využívaly státem stanovené minimální mzdy jako krajní sociální opatření na ochranu životní úrovně zaměstnanců pracujících v úzké skupině profesí, či odvětví.

V době ČSSR
byly s minimální
mzdou spojovány
první tarifní třídy
mzdových stupnic.

Jak k tomuto uvádí Pavelka (2014), po 2. světové válce minimální mzda neexistovala, a to i přes skutečnost, že ČSR ratifikovala dvě úmluvy MOP týkající se minimální mzdy. Úmluvu č. 26 o zavedení a stanovení minimální mzdy ratifikovala ČSR 12. června 1950 a Úmluvu č. 99 o metodách stanovení minimální mzdy pak ČSSR ratifikoval a 21. ledna 1964. Minimální mzdy byly v té době spojovány s prvními tarifními třídami mzdových stupnic.

Jak ve své studii dále zmiňuje Barošová (2005) průzkumy bylo zjištěno, že živitelé rodin byli v té době odměňováni vyššími mzdovými tarifními třídami, a proto se předpokládalo, že minimální životní úroveň byla automaticky zabezpečena.

Minimální mzda, v podobě jak ji známe dnes, byla stanovena vládou dne 1. února 1991 v nařízení vlády č. 99/1991 Sb. o stanovení minimální mzdy.

“... nařízení upravuje poskytování minimální mzdy pracovníkům v pracovním poměru, popřípadě členům v členském poměru k družstvu, kde součástí členství je též pracovní vztah (dále jen "pracovník")...” (Nařízení vlády č. 99/1991 Sb., §1)

Jak můžeme vidět v tabulce 1, výše minimální mzdy zaznamenala několikaleté intervaly beze změn. První interval byl v letech 1992–1996 a druhý a zároveň nejdelší interval, kdy nebyla výše minimální mzdy upravována, byl od roku 2007 do srpna 2013. Až na tyto výjimky byla výše minimální mzdy každoročně upravována a v letech 1999, 2000 a 2006 byla dokonce navýšena i dvakrát za rok.

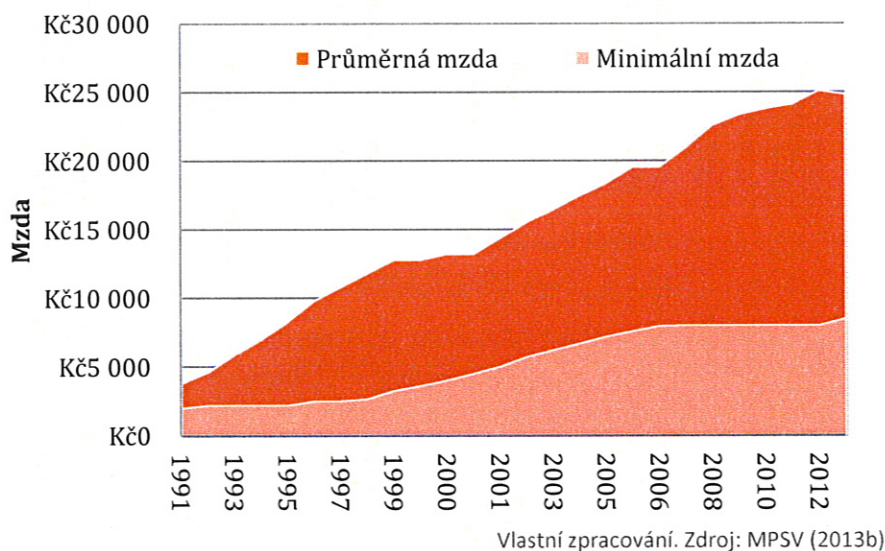
Tabulka 1: Přehled
minimální mzdy v ČR
v letech
1991–2013

Období	Měsíční sazba	Hodinová sazba
1991 únor	2.000,00 Kč	10,80 Kč
1992 leden	2.200,00 Kč	12,00 Kč
1996 leden	2.500,00 Kč	13,60 Kč
1998 leden	2.650,00 Kč	14,80 Kč
1999 leden	3.250,00 Kč	18,00 Kč
1999 červenec	3.600,00 Kč	20,00 Kč
2000 leden	4.000,00 Kč	22,30 Kč
2000 červenec	4.500,00 Kč	25,00 Kč
2001 leden	5.000,00 Kč	30,00 Kč
2002 leden	5.700,00 Kč	33,90 Kč
2003 leden	6.200,00 Kč	36,90 Kč
2004 leden	6.700,00 Kč	39,60 Kč
2005 leden	7.185,00 Kč	42,50 Kč
2006 leden	7.570,00 Kč	44,70 Kč
2006 červenec	7.955,00 Kč	48,10 Kč
2007 leden	8.000,00 Kč	48,10 Kč
2013 srpen	8.500,00 Kč	50,60 Kč

Zdroj: MPSV (2013b)

Tzv. „zmrazením“ úpravy navýšení minimální mzdy se, a to především v posledních letech, otvíraly tzv. pomyslné nůžky mezi minimální mzdou a průměrnou mzdou a docházelo tak k výraznému rozdělování společnosti. Rozevírání nůžek nerovnosti vývoje příjmů lze dobře vidět na grafu 1.

Graf 1: Vývoj měsíční minimální mzdy a průměrné hrubé mzdy v ČR

Počet lidí pobírající minimální mzdu v ČR

Dle ISPV byl v roce 2011 odhad počtu zaměstnanců odměňovaných na úrovni minimální mzdy (tj. odhad v pásmu 0–8799 Kč) 91,1 tisíc zaměstnanců (přepočtené počty zaměstnanců).

Z toho bylo dle odhadů 6,1 tis. invalidů a 2,7 tis. lidí ve věku 14–21 let.

Dle odhadů MPSV se minimální mzda se podle kvalifikovaného odhadu týká asi 100–120 tisíc (cca tři procent) pracujících lidí (zveřejněno v roce 2013).

Na základě studie „Hodnocení vlivu minimální mzdy na sociálně ekonomický vývoj ČR“ z listopadu 2013 (VŠE v Praze, na základě dat ISPV) lze uvést následující přehled o struktuře nízko výdělkových zaměstnanců:

Tabulka 2: Struktura
nízko výdělkových
zaměstnanců v ČR

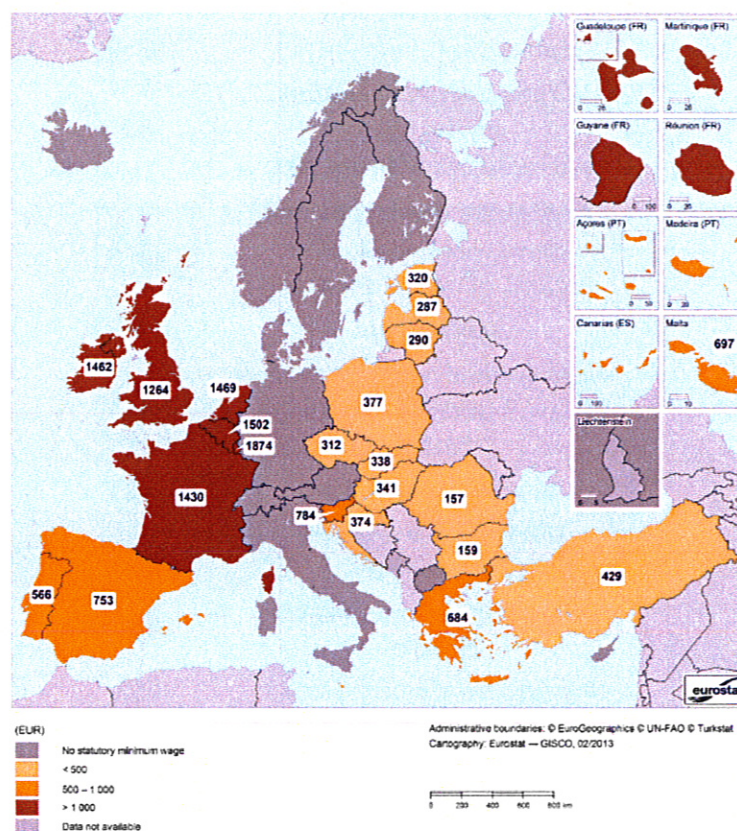
	Na úrovni MM		
	Počet zaměstnanců	% ve skupině	% z celkového počtu
Odvětví			
Zemědělství, lesnictví a rybářství	565	0,60%	1,00%
Těžba a dobývání	191	0,60%	0,30%
Zpracovatelský průmysl	6356	0,70%	11,40%
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	40	0,10%	0,10%
Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	1475	3,10%	2,60%
Stavebnictví	3789	1,90%	6,80%
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9364	2,10%	16,80%
Doprava a skladování	2481	1,10%	4,40%
Ubytování, stravování a pohostinství	4261	4,50%	7,60%
Informační a komunikační činnosti	943	1,00%	1,70%
Peněžnictví a pojišťovnictví	455	0,70%	0,80%
Činnosti v oblasti nemovitostí	994	2,40%	1,80%
Profesní, vědecké a technické činnosti	5460	3,90%	9,80%
Administrativní a podpůrné činnosti	9829	7,40%	17,60%
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2602	1,00%	4,70%
Vzdělávání	787	0,30%	1,40%
Zdravotní a sociální péče	3733	1,50%	6,70%
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1290	2,90%	2,30%

Vlastní zpracování. Zdroj: MPSV(2013c)

Srovnání minimální mzdy ČR se zeměmi EU

Minimální mzdu má v současné době stanovenou zákonem 21 z 28 členských států Evropské unie. Obrázek 2 zobrazuje výskyt zákonné minimální mzdy v Evropské unii, kandidátských zemích a v organizaci EFTA.

Obrázek 2: Minimální mzda v EU, kandidátských zemích a v organizaci EFTA. Částky vyjádřeny v měně EUR.

Zdroj: Eurostat (2014)

Tři skupiny zemí s různou výší měsíční národní minimální mzdy

Jak lze vidět na obrázku 2, jsou zde barevně rozlišeny 3 skupiny zemí podle výše měsíční národní minimální mzdy, která je přepočtena na euro. Jak dále zmiňuje Eurostat (2014) národní minimální mzda se obvykle vztahuje na všechny zaměstnance, nebo alespoň na velkou většinu zaměstnanců v zemi, které přicházejí v úvahu. Minimální mzdy jsou hrubé mzdy, tj. před srážkou daně z příjmu a příspěvků na sociální zabezpečení, které jsou placeny zaměstnancem³. Minimální mzda je v těchto zemích upravena zákonnou normou, často po konzultaci se sociálními partnery nebo je stanovena přímo národní meziodvětvovou smlouvou.

Nižší než 500 EUR

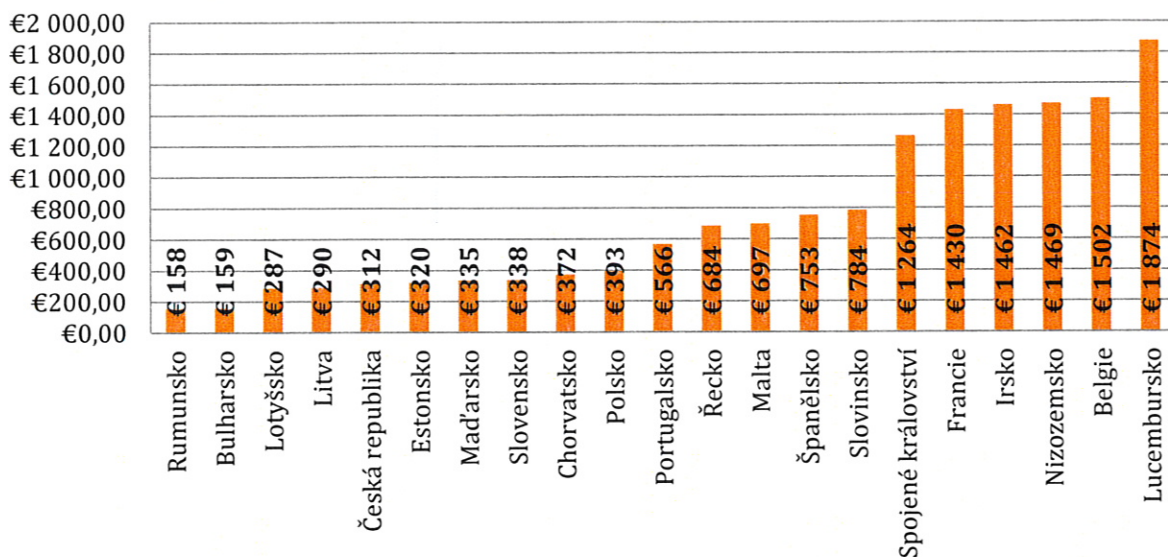
První skupina zahrnuje 10 zemí, jejichž minimální mzdy jsou nižší než 500 EUR za měsíc. Do této skupiny patří mimo jiné právě Česká republika, dále pak

³ Tyto odpočty se mezi státy výrazně liší.

	Maďarsko, Slovensko, Bulharsko, Rumunsko, Polsko, Lotyšsko, Litva, Estonsko, a Chorvatsko. Obdobně je na tom například i Turecko.
Od 500 EUR do 1.000 EUR	Druhá skupina se skládá z pěti členských států EU (Portugalsko, Řecko, Malta, Španělsko a Slovinsko), kde je minimální mzda definována na střední úrovni v rozmezí od 500 EUR do 1.000 EUR za měsíc.
Nad 1.000 EUR	Poslední skupina se skládá ze šesti členských států EU (Velká Británie, Francie, Irsko, Nizozemsko, Belgie a Lucembursko), kde je minimální mzda vyšší než 1.000 EUR za měsíc.
	Je třeba poznamenat, že v těch členských státech EU mimo eurozónu, které mají minimální mzdu (Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Spojené království), jsou úrovně a ohodnocení minimálních mezd vyjádřeny v obrázku 2 v eurech a jsou tak ovlivněny směnným kurzem.
	Navíc je také důležité zmínit, že některé státy mají stanovenou sníženou minimální mzdu pro mladé pracovníky z důvodu podpory jejich zaměstnanosti. Některé země také nezahrnují v rámci minimální mzdy státní zaměstnance a v jiných zemích je minimální mzda posuzována podle délky praxe pracovníka, rodinného stavu atd.
Minimální mzda stanovena meziodvětvově/ mezioborově	V zemích, které jsou na obrázku 2 vyznačeny šedou barvou (Finsko, Dánsko, Německo, Rakousko, Itálie, Kypr, a Švédsko) není v současné době minimální mzda stanovena statutárně, ale neznamená to, že ji tyto země nemají. V těchto zemích je minimální mzda po domluvě se sociálními partnery stanovena na úrovni jednotlivých odvětví či oborů.
Zavedení minimální mzdy v Německu	Za informaci také stojí, že Německo, které bylo po dlouhá léta bráno jako jakýsi prototyp země, která nemá zavedenou celostátní minimální mzdu, ji bude od 1. 1. 2015 zavádět a přidá se tak k dalším 21 státům Evropské unie, které mají minimální mzdu uzákoněnou. Jednotná sazba zde dosud chyběla a určovaly ji jen dohody odborů se zaměstnavatelskými svazy v některých odvětvích a lišila se také mezi spolkovými zeměmi. V nedávně době německá vláda schválila plošné zavedení minimální mzdy, ta bude stanovena ve výši 8,50 eura (233 Kč) ⁴ za hodinu. Nová pravidla tak změní dosavadní pořadí států, které mají uzákoněnou minimální mzdu a Německo se tak v žebříčku automaticky umístí mezi země s nejvyšší hodinovou minimální mzdou. Pokud by v Německu uzákoněná minimální mzda platila již dnes, Německo by se stalo zemí s šestou nejvyšší hodinovou minimální mzdou v EU a umístilo by se hned za Francii, kde v současné době činí hodinová minimální mzda 236,60 Kč.

⁴ Průměrný kurz roku 2014. 1 EUR = 27,412 Kč

Graf 2: Výše minimální mzdy v EU v roce 2013

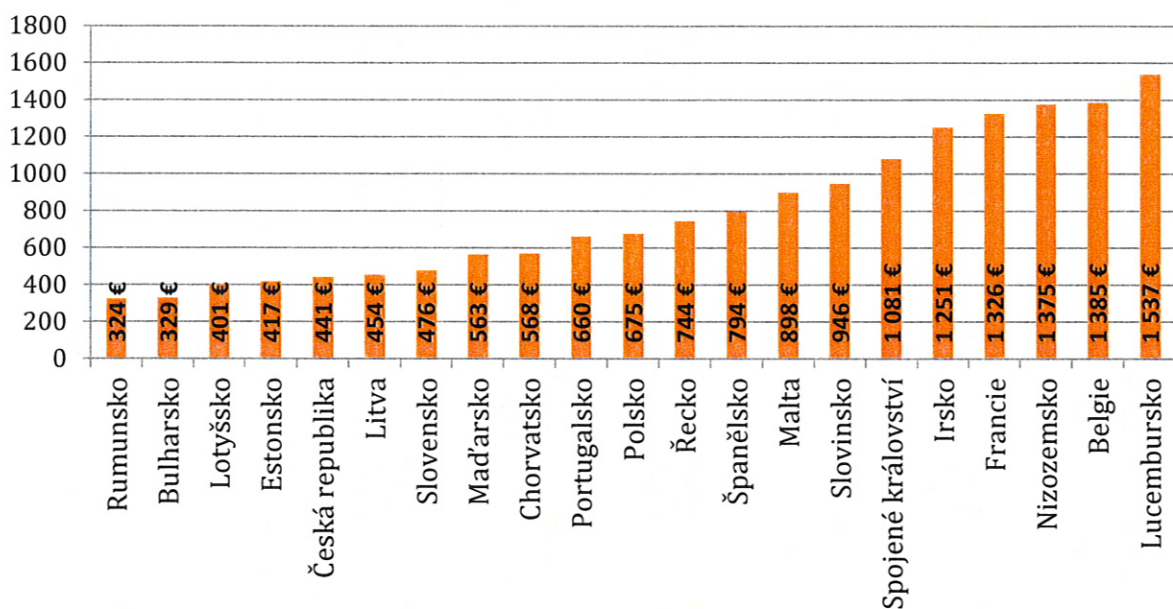

Vlastní zpracování. Zdroj: Eurostat (2014)

Porovnání v PPS

Rozdíl mezi zeměmi je značně menší, pokud bereme v úvahu rozdíly v cenových hladinách. Jak můžeme vidět na grafu 3, porovnání hrubé minimální mzdy s přihlédnutím k rozdílu v cenových hladinách mezi zeměmi za použití parity kupní síly (PPS) pořadí zemí výrazně mění. Česká republika stále zůstává pátou zemí s nejnižší minimální mzdou, ovšem ve skupině č. 1 s relativně nízkou minimální mzdou v eurech mají země tendenci vykazovat nižší cenové hladiny, a tím i relativně vyšší minimální mzdy, pokud jsou vyjádřeny paritou kupní síly. Srovnáváme-li pořadí hrubé měsíční minimální mzdy v eurech s těmi, které jsou vyjádřeny v paritě kupní síly, jsou zde relativně malé pohyby. Největší změny, jak uvádí Eurostat (2014), pokud jde o postavení jednotlivých zemí, registrovalo Estonsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko. Každá z těchto zemí se posunula o několik příček. Na základě srovnání paritě kupní síly pomocí stejných rozsahů pro seskupení zemí (<500, 500–1.000 a >1.000), drtivá většina zemí zůstala ve stejné skupině. Výjimkou bylo Maďarsko, Polsko a Chorvatsko, které se posunuly ze skupiny 1 (nízké minimální mzdy) do skupiny 2 (střední minimální mzdy).

Graf 3: Přehled minimální mzdy v PPS v roce 2013

Vlastní zpracování. Zdroj: Eurostat (2014)

Vývoj minimální mzdy v zemích EU

Tabulka 3 ukazuje vývoj minimální mzdy v zemích EU, které mají tento institut stanoven zákonem. Zároveň ukazuje meziroční růst v procentech u jednotlivého státu jak v národních měnách, tak případně po přijetí měny euro za národní měnu. Můžeme tak snadno definovat, kdy a jak jaký stát zvyšoval, či snižoval minimální mzdu.

Tabulka 4 ukazuje opět růst minimální mzdy, ale zároveň ukazuje vývoj minimální mzdy v % od roku 2000 u jednotlivých států. Zde lze jednoznačně definovat, že z postkomunistických států rostla od roku 2000 do roku 2014 minimální mzda nejméně v České republice. To bylo samozřejmě způsobeno nezvyšováním minimální mzdy od roku 2007.

Zvýšení minimální mzdy v České republice v roce 2013 o 6,25 % nebylo nikterak neobvyklým jevem. V Polsku vzrostla v roce 2013 minimální mzda o 6,67 %, v Bulharsku o 6,9 % a v Litvě o celých 21,8 %.

Tabulka 3: Vývoj minimální mzdy v zemích EU

GEO/TIME	Meziroční změna	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014
Belgie	EUR	1 096	1 140	1 163	1 186	1 186	1 210	1 234	1 283	1 336	1 388	1 388	1 444	1 472	1 502	1 502
	% Δ	X	4,05	2,00	2,00	0,00	2,00	1,98	3,97	4,12	3,87	0,00	4,04	2,00	2,00	0,00
Bulharsko	BGN	75	85	100	110	120	150	160	180	220	240	240	240	290	310	340
	% Δ	X	13,33	17,65	10,00	9,09	25,00	6,67	12,50	22,22	9,09	0,00	0,00	20,83	6,90	9,68
Česká republika	CZK	4 500	5 000	5 700	6 200	6 700	7 185	7 955	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 500	8 500
	% Δ	X	11,11	14,00	8,77	8,06	7,24	10,72	0,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,25	0,00
Estonsko (www.stat.ee)	EEK/EUR	1 400	1 600	1 600	2 160	2 480	2 690	3 000	3 600	4 350	4 350	4 350	4 350	290€	320€	355€
	% Δ	X	14,29	0,00	35,00	14,81	8,47	11,52	20,00	20,83	0,00	0,00	0,00	4,31	10,34	10,94
Francie	EUR	1 083	1 127	1 154	1 215	1 286	1 218	1 254	1 280	1 321	1 338	1 344	1 365	1 426	1 430	1 445
	% Δ	X	4,06	2,40	5,27	5,84	-5,30	2,99	2,06	3,20	1,26	0,45	1,58	4,44	0,32	1,06
Irsko	EUR	945	1 009	1 009	1 073	1 183	1 293	1 293	1 462	1 462	1 462	1 462	1 462	1 462	1 462	1 462
	% Δ	X	6,80	0,00	6,37	10,24	9,29	0,00	13,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Litva (www.stat.gov.lt)	LTL	430	430	430	437	483	525	575	650	800	800	800	800	821	1 000	1 000
	% Δ	X	0,00	0,00	0,00	1,63	10,53	8,70	13,04	23,08	0,00	0,00	0,00	2,63	21,80	0,00
Lotyšsko (www.vestnesis.lv)	LVL/EUR	50	60	60	70	80	80	90	120	160	180	180	200	200	200	320€
	% Δ	X	20,00	0,00	16,67	14,29	0,00	12,50	33,33	33,33	12,50	0,00	11,11	0,00	0,00	12,45
Lucembursko	EUR	1 221	1 290	1 322	1 369	1 403	1 467	1 503	1 570	1 610	1 683	1 725	1 758	1 801	1 874	1 921
	% Δ	X	5,68	2,50	3,50	2,50	4,55	2,50	4,45	2,50	4,55	2,50	1,90	2,50	4,04	2,50
Maďarsko	HUF	25 500	40 000	50 000	50 000	53 000	57 000	62 500	65 500	69 000	71 500	73 500	78 000	93 000	98 000	101 500
	% Δ	X	56,86	25,00	0,00	6,00	7,55	9,65	4,80	5,34	3,62	2,80	6,12	19,23	5,38	3,57
Nizozemsko	EUR	1 111	1 180	1 232	1 265	1 265	1 265	1 285	1 317	1 357	1 399	1 416	1 435	1 456	1 478	1 495
	% Δ	X	6,27	4,35	2,68	0,00	0,00	1,57	2,52	3,01	3,10	1,24	1,36	1,46	1,48	1,18
Polsko	PLN	700	760	760	800	824	849	899	936	1 126	1 276	1 317	1 386	1 500	1 600	1 680
	% Δ	X	8,57	0,00	0,00	5,26	3,03	5,89	4,12	20,30	13,32	3,21	5,24	8,23	6,67	5,00
Portugalsko	EUR	371	390	406	416	426	437	450	470	497	525	554	566	566	566	566
	% Δ	X	5,02	4,13	2,47	2,38	2,63	2,93	4,49	5,71	5,63	5,56	2,10	0,00	0,00	0,00
Rumunsko	RON	70	140	175	250	280	310	330	390	500	600	600	670	700	800	900
	% Δ	X	100,00	25,00	42,86	12,00	10,71	6,45	18,18	28,21	20,00	0,00	11,67	4,48	14,29	12,50
Řecko	EUR	534	552	582	607	631	668	710	768	794	863	863	877	684	684	684
	% Δ	X	3,33	5,49	4,21	4,00	5,85	6,29	8,15	3,45	8,66	0,00	1,60	-22,00	0,00	0,00
Slovensko (www.zbierka.sk)	SKK/EUR	4 400	4 920	5 570	6 080	6 500	6 900	7 600	8 100	8 100	296€	308€	317€	327€	338€	352€
	% Δ	X	11,82	13,21	9,16	6,91	6,15	10,14	6,58	0,00	9,90	4,13	3,02	3,15	3,27	4,23
Slovinško (www.durs.gov.si)	SIT/EUR	80 783	92 186	103 643	111 484	117 500	122 600	125 052	539€	589€	597€	734€	748€	763€	784€	789€
	% Δ	X	14,12	12,43	7,57	5,40	4,34	2,00	3,20	9,37	1,43	22,88	1,90	2,00	2,70	0,70
Spojené království	GBP	592	610	675	692	743	800	831	883	911	948	956	978	1 004	1 020	1 043
	% Δ	X	3,04	10,66	2,52	7,37	7,67	3,88	6,26	3,17	4,06	0,84	2,30	2,66	1,59	2,25
Španělsko	EUR	496	506	516	526	573	599	631	666	700	728	739	748	748	753	753
	% Δ	X	2,04	2,02	2,04	8,78	4,52	5,44	5,49	5,15	4,00	1,49	1,28	0,00	0,61	0,00

Vlastní zpracování. Zdroj: Eurostat (2014) a webové stránky uvedené přímo v tabulce.

Tabulka 4: Vývoj minimální mzdy v zemích EU

GEO/TIME	Mezoroční změna	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014
Belgie	EUR 2000 = 100%	1 096 100	1 140 104,05	1 163 106,13	1 186 108,25	1 186 108,25	1 210 110,41	1 234 112,60	1 283 117,07	1 336 121,89	1 388 126,61	1 388 126,61	1 444 131,72	1 472 134,36	1 502 137,04	1 502 137,04
Bulharsko	BGN 2000 = 100%	75 100	85 113,33	100 133,33	110 146,67	110 146,67	150 200,00	160 213,33	180 240,00	220 293,33	240 320,00	240 320,00	240 320,00	290 386,67	310 413,33	340 453,33
Česká republika	CZK 2000 = 100%	4 500 100	5 000 111,11	5 700 126,67	6 200 137,78	6 200 137,78	7 185 159,67	7 955 176,78	8 000 177,78	8 000 177,78	8 000 177,78	8 000 177,78	8 000 177,78	8 000 177,78	8 000 177,78	8 500 188,89
Estonsko (www.stat.ee)	EEK/EUR 2000 = 100%	1 400 100	1 600 114,29	1 600 114,29	2 160 154,29	2 160 154,29	2 690 192,14	3 000 214,29	3 600 257,14	4 350 310,71	4 350 310,71	4 350 310,71	4350 (278,02€)	290€	320€	355€
Francie	EUR 2000 = 100%	1 083 100	1 127 104,06	1 154 106,55	1 215 112,17	1 286 118,72	1 218 112,42	1 254 115,78	1 280 118,17	1 321 121,95	1 338 123,48	1 344 124,05	1 365 126,01	1 426 131,61	1 430 132,03	1 445 133,43
Irsko	EUR 2000 = 100%	945 100	1 009 106,80	1 009 106,80	1 073 113,60	1 183 125,22	1 293 136,85	1 293 136,85	1 462 154,74	1 462 154,74	1 462 154,74	1 462 154,74	1 462 154,74	1 462 154,74	1 462 154,74	1 462 154,74
Litva (www.stat.gov.lt)	LTL 2000 = 100%	430 100	430 100,00	430 100,00	437 101,63	483 112,33	525 122,09	575 133,72	650 151,16	800 186,05	800 186,05	800 186,05	800 186,05	821 190,93	1 000 232,56	1 000 232,56
Lotyšsko (www.vestnesis.lv)	LVL/EUR 2000 = 100%	50 100	60 120,00	60 120,00	70 140,00	80 160,00	80 160,00	90 180,00	120 240,00	160 320,00	180 360,00	180 360,00	200 400,00	200 400,00	200 400,00	320€ (284,57€)
Lucembursko	EUR 2000 = 100%	1 221 100	1 290 105,68	1 322 108,32	1 369 112,11	1 403 114,91	1 467 120,14	1 503 123,14	1 570 128,62	1 610 131,83	1 683 137,83	1 725 141,28	1 758 143,96	1 801 147,56	1 874 153,51	1 921 157,35
Maďarsko	HUF 2000 = 100%	25 500 100	40 000 156,86	50 000 196,08	50 000 196,08	53 000 207,84	57 000 223,53	62 500 245,10	65 500 256,86	69 000 270,59	71 500 280,39	73 500 288,24	78 000 305,88	93 000 364,71	98 000 384,31	101 500 398,04
Nizozemsko	EUR 2000 = 100%	1 111 100	1 180 106,27	1 232 110,89	1 265 113,86	1 265 113,86	1 265 113,86	1 285 115,65	1 317 118,56	1 357 122,13	1 399 125,91	1 416 127,48	1 435 129,20	1 456 131,09	1 478 133,04	1 495 134,61
Polsko	PLN 2000 = 100%	700 100	760 108,57	760 108,57	800 114,29	824 117,71	849 121,29	899 128,43	936 133,71	1 126 160,86	1 276 182,29	1 317 188,14	1 386 198,00	1 500 214,29	1 600 228,57	1 680 240,00
Portugalsko	EUR 2000 = 100%	371 100	390 105,02	406 109,36	416 112,06	426 114,73	437 117,74	450 121,20	470 126,64	497 133,86	525 141,41	554 149,26	566 152,40	566 152,40	566 152,40	566 152,40
Rumunsko	RON 2000 = 100%	70 100	140 200,00	175 250,00	250 357,14	280 400,00	310 442,86	330 471,43	390 557,14	500 714,29	600 857,14	600 857,14	670 957,14	700 1 000,00	800 1 142,86	900 1 285,71
Řecko	EUR 2000 = 100%	534 100	552 103,33	582 109,00	607 113,60	631 118,14	668 125,05	710 132,92	768 143,75	794 148,71	863 161,60	863 161,60	877 164,18	684 128,06	684 128,06	684 128,06
Slovensko (www.zbierka.sk)	SKK/EUR 2000 = 100%	4 400 100	4 920 111,82	5 570 126,59	6 080 138,18	6 500 147,73	6 900 156,82	7 600 172,73	8 100 184,09	8100 (268,87€)	296€	308€	317€	327€	338€	352€
Slovinsko (www.durs.gov.si)	SIT/EUR 2000 = 100%	80 783 100	92 186 114,12	103 643 128,30	111 484 138,00	117 500 145,45	122 600 151,76	125 052 (521,83€)	539€	589€	597€	734€	748€	763€	784€	789€
Spojené království	GBP 2000 = 100%	592 100	610 114,12	675 128,30	692 138,00	743 145,45	800 151,76	831 154,80	883 159,75	911 174,73	948 177,23	956 217,78	978 221,92	1 004 226,36	1 020 232,47	1 043 234,10
Španělsko	EUR 2000 = 100%	496 100	506 102,04	516 104,10	526 106,21	573 115,54	599 120,76	631 127,33	666 134,32	700 141,24	728 146,89	739 149,08	748 150,99	748 150,99	753 151,91	753 151,91

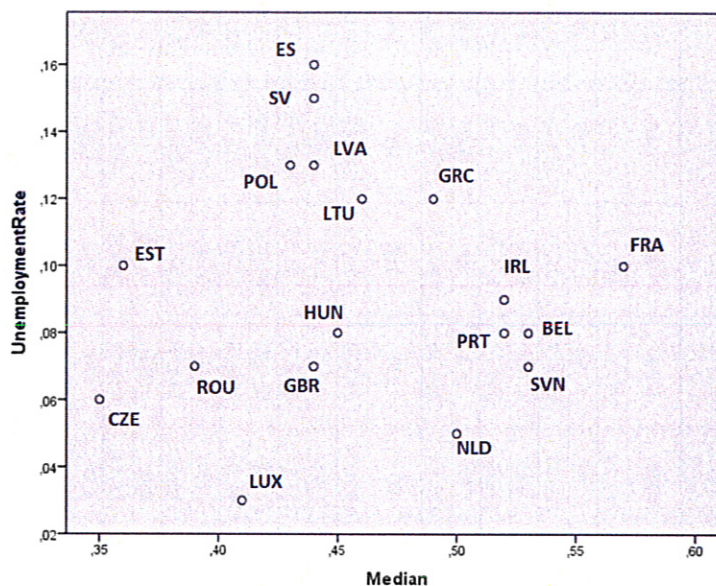
Vlastní zpracování. Zdroj: Eurostat (2014) a webové stránky uvedené přímo v tabulce.

VLIV MINIMÁLNÍ MZDY NA NEZAMĚSTANOST V ČR

Evropská unie celkem

Z grafu 5 lze učinit zjednodušený závěr, že podíl minimální mzdy na mediánu mezd⁵ nehrál klíčovou roli na výši průměrné míry nezaměstnanosti osob v zemích Evropské unie, kde je minimální mzda statutárně zavedena v období 1991–2012. Na míru nezaměstnanosti této skupiny osob působila řada faktorů a podíl minimální mzdy na mediánu mezd se však nejeví jako klíčový.

Graf 5: Vztah podílu minimální mzdy na mediánu mezd a míry nezaměstnanosti u států se statutární minimální mzdou v období 1991–2012

Country Codes - ISO 3166. Vlastní propočty. Zdroj Eurostat (2014)

Data obsažená v grafu 5 byla dále použita pro jednoduchou regresní analýzu. Analýza byla provedena na datech z let 1991 až 2012. Zařazeny byly země EU se zavedenou statutární minimální mzdou. Data byla podrobena jednoduché regresní analýze závislosti podílu minimální mzdy na mediánu mzdy a míře nezaměstnanosti v jednotlivých evropských zemích. Z výsledku vyplývá, že nelze učinit obecný závěr jednoznačného vlivu výše minimální mzdy (počítáno mediánem mezd) na celkovou míru nezaměstnanosti. Samotný model použité lineární regrese ukazuje spíše slabý vztah mezi zkoumanými proměnnými (korelační koeficient 0,2). Pokud bychom i přesto chtěli nalézt obecnou regresní rovnici mezi veličinami, tak se nedostaneme více než na 5% vysvětlující úroveň, což je velmi nízká hladina, která dokazuje neexistenci obecného vztahu mezi veličinami napříč všemi zkoumanými zeměmi ve zvoleném období.

⁵ Medián mezd lépe odráží rozdělení mezd mezi lidmi.

Model Summary^b

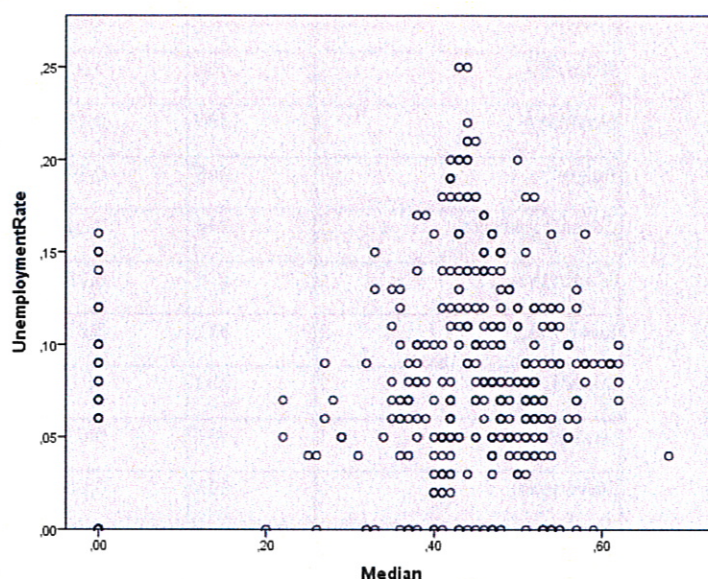
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,222 ^a	,049	,047	,05189

a. Predictors: (Constant), Median

b. Dependent Variable: UnemploymentRate

Velmi slabou korelaci dokládá i následující graf závislé (vysvětlované) proměnné (osa y) a nezávislé (vysvětlované) proměnné (osa x). Vynesené body nelze jednoduše proložit lineární přímkou.

Graf 6: Závislé proměnné
a nezávislé proměnné

Jednotlivé země Evropské unie

Nelze činit jednoznačný
obecný závěr o vlivu výše
minimální mzdy
(počítáno s mediánem
mzd) na míru
nezaměstnanosti.

I při detailnějším pohledu na jednotlivé země Evropské unie nelze činit jednoznačný obecný závěr o vlivu výše minimální mzdy (počítáno s mediánem mzd) na míru nezaměstnanosti. Jsou země, kde existuje statisticky mezi těmito veličinami velmi silný vztah: Francie, Lotyšsko, Estonsko, Portugalsko, Litva a Řecko (korelační koeficient $>0,6$), stejně jako dostatečně silné vysvětlující regresní modely ($> 50 \%$). V případě Francie a Řecka se navíc jedná o záporný korelační koeficient, tzn. při zvyšující se minimální mzdě (počítáno s mediánem mzd) klesá míra nezaměstnanosti. Na druhou stranu najdeme země jako Česká republika, Slovensko, Belgie, Maďarsko, Španělsko, Rumunsko s velmi slabým vztahem (korelační koeficient $<0,4$) a zároveň s velmi slabými vysvětlujícími regresními modely ($< 20 \%$).

Tabulka 5: Vlivu výše
minimální mzdy na míru
nezaměstnanosti

Model Summary^b

Country	Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
Francie	1	-,838 ^a	0,702	0,687	0,00846
Lotyšsko	1	,823 ^a	0,677	0,66	0,04106
Estonsko	1	,822 ^a	0,675	0,659	0,03494
Portugalsko	1	,774 ^a	0,599	0,579	0,01968
Litva	1	,764 ^a	0,584	0,563	0,04469
Řecko	1	-,745 ^a	0,555	0,532	0,04553
Spojené království	1	,642 ^a	0,412	0,382	0,01433
Irsko	1	-,538 ^a	0,29	0,254	0,03959
Polsko	1	-,533 ^a	0,284	0,248	0,06225
Nizozemí	1	,466 ^a	0,217	0,178	0,01034
Slovinsko	1	,389 ^a	0,151	0,109	0,02823
Belgie	1	,348 ^a	0,121	0,077	0,01054
Česká republika	1	-,344 ^a	0,118	0,074	0,02436
Maďarsko	1	,328 ^a	0,107	0,063	0,03746
Rumunsko	1	,311 ^a	0,096	0,051	0,03055
Španělsko	1	,200 ^a	0,04	-0,008	0,04992
Lucembursko	1	,108 ^a	0,012	-0,038	0,01244
Slovensko	1	-,092 ^a	0,009	-0,041	0,07895

a. Predictors: (Constant), Median

b. Dependent Variable: UnemploymentRate

Nelze učinit obecný
jednoznačný závěr a
predikovat na základě
zvýšení minimální mzdy
vliv na míru
nezaměstnanosti.

Z analyzovaných dat vyplývá, že nelze učinit obecný jednoznačný závěr a predikovat na základě zvýšení minimální mzdy vliv na míru nezaměstnanosti. Je nutné nalézt jiné vysvětlující faktory, které mohou mít vliv a nebyly předmětem této analýzy, včetně specifík konkrétní země. Z dat dále vyplývá, že existují ekonomiky zemí, kde lze nalézt souvislost mezi výší minimální mzdy (mediánem mezd) a mírou nezaměstnanosti, a to jak v přímé, tak nepřímé závislosti. Zároveň existují země, kde výrazný vliv najít nelze vůbec.

Česká republika je právě jeden z příkladů zemí, kde neexistuje jednoznačný vztah mezi výší minimální mzdy a mírou nezaměstnanosti.

Teoretický model

Na základě zjištěných skutečností jsme si stanovili hypotézu, zda má zvýšení minimální mzdy vliv na celkovou zaměstnanost v ČR a dále jsme se rozhodli otestovat hypotézu, zda má minimální mzda vliv na zaměstnanost jednotlivých ekonomických činností národního hospodářství. Do modelu jsme také přidali některé další proměnné, které dle našeho názoru zaměstnanost ovlivňují. V případě, že bychom tak neučinili, mohlo by dojít ke zkreslení výsledných odhadů a účinků minimální mzdy na počtu zaměstnaných v národním hospodářství. Analýza bude vycházet z údajů Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociální věcí a bude obsahovat zkoumané období let 2000–2012.

Jako závislá proměnná [y_1] v modelu vystupuje diference průměrného počtu zaměstnanců v národním hospodářství podle ekonomické činnosti rozdělené podle CZ-NACE. Data o počtu zaměstnanců byly získány z internetových stránek Českého statistického úřadu.

Ekonomická činnost podle CZ-NACE

- A Zemědělství, lesnictví a rybářství
- B Těžba a dobývání
- C Zpracovatelský průmysl
- D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
- E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi
- F Stavebnictví
- G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
- H Doprava a skladování
- I Ubytování, stravování a pohostinství
- J Informační a komunikační činnosti
- K Peněžnictví a pojišťovnictví
- L Činnosti v oblasti nemovitostí
- M Profesní, vědecké a technické činnosti
- N Administrativní a podpůrné činnosti
- O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení
- P Vzdělávání
- Q Zdravotní a sociální péče
- R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
- S Ostatní činnosti

Jako exogenní proměnná [x1], která bude sloužit k ověření hypotézy, byla zvolena difference poměru minimální mzdy k průměrné mzdě v daných odvětvích ekonomické činnosti. V modelu vyjádřeno jako MW_AW. Tento ukazatel vysvětluje motivaci lidí pracovat i jen za minimální mzdu. Čím je tento poměr vyšší, tím se minimální mzda více přibližuje mzdě průměrné a lidé jsou více motivováni pracovat, zaměstnanost roste a mimo jiné, jak bylo popsáno výše, pomyslné nůžky sociální disparity ve společnosti se zužují.

Další vysvětlující proměnnou [x2] bylo zvoleno tempo růstu HDP. V modelu vyjádřeno jako GDP. Obecně se totiž předpokládá, že v období hospodářského růstu dochází k růstu investic a spotřeby a roste také poptávka po práci, čímž dochází ke zvyšování zaměstnanosti.

Významný vliv na nezaměstnanost má také difference poměru mezi minimální mzdou a životním minimem⁶. V případě, že by byla minimální mzda nastavena příliš blízko životnímu minimu, lidem by se spíše vyplatilo zůstat na sociálních dávkách, než pracovat. Naopak čím vzdálenější od sebe tyto hodnoty budou, tím více budou lidé motivováni najít si práci a tím by mělo docházet ke snižování nezaměstnanosti. Poměr mezi těmito ukazateli byl proto zvolen jako další exogenní proměnná [x3]. V modelu vyjádřeno jako SM/MW.

Poslední proměnnou v modelu je tzv. náhodná složka[u], která obsahuje vliv všech dalších proměnných na závisle proměnnou, které nejsou v modelu zahrnuty. Dále obsahuje chyby měření a zkreslení plynoucí z volby nevhodného typu funkce. V modelu vyjádřeno jako const.

Formulace modelu

$$y_1 = f(x_1, x_2, x_3, u)$$

Formulace ekonometrického modelu

$$yE_t = \beta_0 + \beta_1 MW/AW_t + \beta_2 GDP_t + \beta_3 SM/MW_t + u_t$$

⁶ **Životní minimum** je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.

Tabulka 6: Odhady modelů

MODEL/ PROMĚNNÉ	E_TOT	E_A	E_B	E_C	E_D
const	-2,02310***	-5,19136***	-5,81215***	-3,94369**	-1,03698
MW_AW	-0,123134	-0,0374089	-0,349748**	-0,0747918	0,352034
GDP	0,572574***	0,174317	0,282792	1,03571***	0,881275**
SM/MW	0,0140507	-0,0145770	-0,0904140	0,0577760	0,0902168
R-squared	0,802280	0,078678	0,564972	0,616413	0,509093

MODEL/ PROMĚNNÉ	E_E	E_F	E_G	E_H	E_I
const	-1,30623	-3,30337 **	-0,882378	-2,08568***	-0,273467
MW_AW	-0,0442468	-0,300337	-0,179708	0,0500921	-0,84421***
GDP	0,367870 *	0,665974 **	0,596479 **	0,395890 **	0,0519670
SM/MW	0,0320558	-0,0279745	-0,00663662	0,0411813	0,140710
R-squared	0,356493	0,486733	0,588962	0,575284	0,610934

MODEL/ PROMĚNNÉ	E_J	E_K	E_L	E_M	E_N
const	-0,625928	-0,893732	-0,298914	-0,290953	-0,852564
MW_AW	-0,608921 **	-0,353372	-1,73716 *	-0,393896 *	0,375623
GDP	0,596125 **	0,122405	0,355443	0,560755 **	1,74043 **
SM/MW	-0,0477079	0,111471	-0,537075*	0,0580452	0,204434
R-squared	0,555035	0,560364	0,362713	0,644707	0,666715

MODEL/ PROMĚNNÉ	E_O	E_P	E_Q	E_R	E_S
const	-0,403725	-0,305283	0,763861	-0,559071	3,80026
MW_AW	-0,258636	-0,191200	-0,133728	-0,189546	1,34519
GDP	0,0428904	0,0873986	0,112339	0,281069	-0,236835
SM/MM	-0,131538	-0,0304873	-0,0680338	-0,101628	0,330472
R-squared	0,192762	0,083081	0,278337	0,350653	0,228796

Výsledky odhadů jednotlivých modelů

Výsledky odhadů jednotlivých modelů jsou prezentovány v tabulce 6. U každé vysvětlující proměnné je uvedena hodnota odhadnutého koeficientu. Počet hvězdiček u parametrů vysvětluje významnost koeficientů a jejich vliv na exogenní proměnnou. Jedna hvězdička znamená hladinu významnosti $\alpha=0,10$, dvě hvězdičky představují hladinu významnosti $\alpha=0,05$ a tři hvězdičky znamenají hladinu významnosti $\alpha=0,01$. Spojení R-squared uvádí hodnotu koeficientu determinace, který ukazuje, jak velký podíl variability hodnot vysvětlované proměnné se podařilo vysvětlit uvažovanou regresní závislostí.

Tabulka 6 zobrazuje odhady koeficientů základních modelů. Dále se budeme zabývat interpretací výsledků odhadů, kde se některé z proměnných ukázaly jako statisticky významné.

Vliv minimální mzdy na celkovou zaměstnanost v ČR se prokázal jako nevýznamný

Proměnná zastupující vliv minimální mzdy na celkový počet zaměstnanců v národním hospodářství vyšla statisticky nevýznamná. Lze tedy obecně říci, že tato proměnná nemá vliv na celkovou zaměstnanost v ČR. A proto se obavy ze zvýšení minimální mzdy a jejího projevení na snížení zaměstnanosti prokázaly jako liché. Jako statisticky velice významná se v modelu ukázala proměnná reprezentující HDP a to na hladině významnosti 0,01. Lze tedy obecně prohlásit, že v případě zvýšení HDP v ČR o jedno procento, vzroste počet zaměstnaných v národním hospodářství o 0,57 %. Koeficient determinace nám potom říká, že exogenní proměnná má z 80 % vliv na námi zkoumanou endogenní proměnnou. Zjednodušeně řečeno má daný model celkem vysokou vypovídací hodnotu.

Vliv HDP na zaměstnanost

Vliv HDP na zaměstnanost se v modelu ukázal průkazný jak v primárním modelu zkoumající jeho vliv na celkový počet zaměstnaných v národním hospodářství, tak i jako velice významný v jednotlivých odvětvích ekonomické činnosti. Vliv jeho růstu se explicitně prokázal jako významný v odvětví Zpracovatelský průmysl; Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu; Zásobování vodou, činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi (zde byl ovšem koeficient determinace velmi slabý 0,36 %, a proto tento model nemá velkou vypovídací hodnotu⁷); Stavebnictví; Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel; Doprava a skladování; Informační a komunikační činnosti; Profesní, vědecké a technické činnosti; Administrativní a podpůrné činnosti.

Vliv minimální mzdy na zaměstnanost jednotlivých odvětví

Jak můžeme vidět v tabulce 6, odhady koeficientů základních modelů ukázaly vliv minimální mzdy na počet zaměstnanců v několika odvětvích. Proměnná zastupující vliv minimální mzdy na nezaměstnanost vyšla statisticky významně na 10% hladině významnosti v 2 modelech z 20, na 5% hladině významnosti v 2 modelech z 20 a v 1 modelu se projevila statistická významnost ukazatele na hladině významnosti $\alpha=0,01$. Směr jejího efektu na míru nezaměstnanosti podle získaných odhadů je v souladu s vyslovenou hypotézou.

⁷ To může být způsobeno nezahrnutím dalších důležitých proměnných do modelu, které mají výrazný vliv na dané odvětví.

**Vliv minimální mzdy na
odvětví Ubytování,
stravování a pohostinství**

Nejvýznamnější vliv působení minimální mzdy na celkový počet zaměstnaných osob se ukázal v odvětví *Ubytování, stravování a pohostinství*. V tomto modelu dosáhl koeficient hodnoty 0,84421, což znamená, že 1% zvýšení změny podílu minimální mzdy oproti předcházejícímu období povede přibližně k 0,8% snížení počtu zaměstnaných v daném odvětví. Koeficient determinace potom udává, že exogenní proměnná v tomto modelu má z 61 % vliv na námi zkoumanou endogenní proměnnou. Zjednodušeně řečeno má daný model středně vysokou vypovídací hodnotu. Jak jsme již uvedli výše, v tomto odvětví pobírá odměnu na úrovni minimální mzdy podle odhadů 4 261 osob, které by tedy byly případně ohroženy. Ovšem pokud se podíváme na vývoj průměrných mezd v tomto odvětví, tak jsou v tomto odvětví dlouhodobě nejnižší průměrné mzdy⁸, a proto bychom zde chtěli důrazně poukázat na sociálně-ekonomickou funkci minimální mzdy, díky čemuž by byli zaměstnanci v tomto odvětví více chráněni před příjmovou chudobou.

**Vliv minimální mzdy na
odvětví Těžba a dobývání
a Informační
a komunikační činnost.**

Na 5% hladině významnosti se ukázal významný vliv minimální mzdy na počet zaměstnaných osob v odvětvích *Těžba a dobývání* a *Informační a komunikační činnost*. Koeficient determinace nám ukázal středně vysokou vypovídací schopnost těchto modelů. Podstatné je zmínit fakt, že v těchto odvětvích jsou dlouhodobě nadprůměrné platy⁹, proto lze usuzovat, že zvýšení minimální mzdy pro tyto odvětví tak drastické nebude. Jak jsme ovšem zmiňovali výše, dle odhadů studie, kterou si zadalo MPSV, může být ohroženo zhruba 1 000 osob celkem za obě odvětví, které pobírají v těchto odvětvích mzdu na úrovni minimální mzdy.

**Vliv minimální mzdy na
odvětví Profesní vědecké
a technické činnosti a
Činnosti v oblasti
nemovitostí**

Poslední model, kde se projevila významnost vlivu minimální mzdy na počet zaměstnaných v odvětví, byly odvětví *Profesní vědecké a technické činnosti* a *Činnosti v oblasti nemovitostí*. Zde se odhadnuté parametry pohybovaly na 10% hladině významnosti. Co se týče odvětví *Činnosti v oblasti nemovitostí*, tak zde vyšel významný i parametr poměru minimální mzdy a životního minima. Ovšem koeficient determinace dosáhl hodnoty pouze 0,3627, což ukazuje na velmi nízkou vypovídací schopnost tohoto modelu. V modelu zkoumajícím odvětví *Profesní vědecké a technické činnosti* se koeficient determinace pohyboval na hodnotě 0,6667, čili tento model už určitou středně silnou vypovídací hodnotu má a lze tedy říci, že v případě nepůsobení ostatních vlivů a zvýšení změny podílu minimální mzdy o 1 % oproti předchozímu období, povede přibližně k 0,4% snížení počtu zaměstnaných osob v tomto odvětví. V tomto odvětví pobírá odměnu na úrovni minimální mzdy zhruba 5 500 osob. A průměrné mzdy se v tomto odvětví pohybují cca o 30 % nad průměrem.

⁸ V roce 2012 se průměrná hrubá měsíční mzda v tomto odvětví pohybovala zhruba 47 % pod průměrnou hrubou měsíční mzdou v celém národním hospodářství.

⁹ V odvětví Těžba a dobývání byla v roce 2012 průměrná měsíční mzda o 30 % vyšší než průměrná měsíční mzda v celém národním hospodářství a v odvětví to bylo ve stejném roce podle dat ČSÚ dokonce o 80 % více než průměr v celém národním hospodářství.

Všechny uvedené modely byly testovány za pomoci statistických testů, zda u nich nedošlo k porušení Gauss–Markovových předpokladů, což by vedlo k multikolinearitě, autokorelaci nebo heteroskedasticitě.

V modelech byla přítomnost heteroskedasticity testována pomocí Whiteova testu. Tyto testy pak výskyt heteroskedasticity neprokázaly, jelikož výsledná p-hodnota byla ve všech případech vyšší než kritická hranice 0,05. Čili modely se ukázaly jako průkazné.

Zdroje

BAROŠOVÁ, M., **Mechanismy úpravy minimální mzdy**, *Rodina a práce*, 2005, č. 1 [cit. 2014-07-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.sspr.gov.sk/IVPR/images/IVPR/bulletin/Bulletin-01-2005.pdf>>.

BAŠTÝŘ, I., **Vybrané aktuální problémy uplatňování minimální mzdy v ČR: dílčí analýzy**. VÚPSV Praha [online]. 2005 [cit. 2014-07-20]. Dostupné na WWW: <http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_165.pdf>.

CARD, D., **Do Minimum Wages Reduce Employment? A Case Study of California, 1987-89**, *Industrial and Labor Relations Review* [online], 1992, roč. 46, č. 1 [cit. 2014-24-07]. Dostupné na WWW: <<http://links.jstor.org/sici?sici=0019-7939%28199210%2946%3A1%3C38%3ADMWREA%3E2.0.CO%3B2-%23>>.

CARD, D., KRUEGER, A., **Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania**, *The American Economic Review* [online], 1994, roč. 84, č. 4 [cit. 2014-24-07]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2118030>>.

CAMPOLIETI, M., FANG, T. a GUNDERSON, M., **Minimum Wage Impacts on Youth Employment Transitions, 1993-1999**. *The Canadian Journal of Economics* [online]. 2005, roč. 38, č. 1 [cit. 2014-24-07]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3696023>>.

ČECHURA, L. a spol., **Cvičení z ekonometrie**. 1. vydání. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2008. 102 s. ISBN 978-80-213-1825-0

EUROSTAT. **Statistiky minimální mzdy**. 2014. [cit. 2014-07-20]. Dostupné na WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Minimum_wage_statistics/cs>.

HUŠEK, R., **Základy ekonometrické analýzy I**. 1. vydání. Praha: Ediční oddělení VŠE Praha, 1995. 225 s. ISBN 80-7079-102-0

JIA Peng, ZHANG Shi-Wei. **Labor Supply Effects of Minimum Wages Increase: A Natural Experiment Approach** [J] *South China Journal of Economics*, 2013, V31(1): 1-13

MPSV (2007). **Minimální mzda od 1. ledna 2007.** 2007 [cit. 2014-07-19]. Dostupné na WWW:<http://www.mpsv.cz/files/clanky/4050/Minimalni_mzda_2007_.pdf>

MPSV (2013). **Minimální mzda od 1.8.2013.** 2013 [cit. 2014-07-19]. Dostupné na WWW:<<http://www.mpsv.cz/cs/13833>>

MPSV (2013b). **Přehled o vývoji částek minimální mzdy.** 2013. 1 [cit. 2014-03-02]. Dostupné na WWW:<<http://www.mpsv.cz/cs/871>>.

MPSV (2013c). **Hodnocení vlivu minimální mzdy na sociálně ekonomický vývoj ČR.** 2013. [cit. 2014-25-07]. Dostupné na WWW:<http://www.mpsv.cz/files/clanky/17709/vliv_minimalni_mzdy.pdf>

NEUMARK, D., WASCHER, W. and D., **Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania: Comment,** *The American Economic Review* [online], 2000, roč. 90, č. 5 [cit. 2014-24-07]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/2677855>>.

PAVELKA, T., **Minimální mzda v České republice a její srovnání v rámci členských států Evropské unie.** Praha: Nakladatelství ČVUT, 2014. 153 s. ISBN: 978-80-86729-94-7

STEWART, B., **The Employment Effects of the National Minimum Wage,** *The Economic Journal* [online], 2004, roč. 114, č. 494 [cit. 2014-24-07]. Dostupné na WWW: <<http://www.jstor.org/stable/3590312>>.

© 2014, Odbor analýz a informací Úřadu vlády České republiky.
Reprodukce a citace je možná při explicitním zmínění zdroje a zachování kontextu formulace